

Latweefchu Arwises.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones sinau un nowehleschanu.

Nr. 39. Zettortdeenâ tannî 28tâ September 1822.

No Kursemmes, septita îsteifschana.

Pehz farwas apsohlishanas mums schè no Kursemmes sehjuma un zif no ta ifgaddâ dabbu, jarunna. Zahs sinnas ko Kursemmes muifschuwaldinecki ifgaddâ pee farwahm 10 Pilskunguteefahm no sehfschanas un plauschanas aisfuhita, tur tohp fassaititas un pee augstakas teefas aisstelletas; tur fanahl ifgaddâ wiffi schee rapporti un rehkinumi, un no wianeeim tee sehjuma skaiti irr fassaititi, ko schè farweem lassitajeem dohdam. Tad nu pehz scheem raksteem tas labbibas sehjums par wiffu Kursemmi isnessa:

	Puhrus
Kweefchu (jeb Puhru)	21,000
Mudsu	270,000

Eefsch seemas laukeem 300,000

(lassi: trihsfimt = tuhkstoschu) puhru. — Bet eefsch waffareju laukeem pulku wairak labbibas Kursemmè isfehj, prohti:

	Puhrus
Meefchu	212,000
Musu	198,000
Sirnu	16,000
Lehzu	1,000
Linnu = fehklas	13,000
Kannepu = fehklas	3,000
Grikku	4,000

Parwiffam waffareju 447,000

(lassi: tschetruksimt tschetruksimt un septim tuhkstoschu) puhru isfehj. Tad nu eefsch seemas un waffaras laukeem, wiff Kursemmes sehjums isnessa: 747,000 (lassi: septimksimt tschetruksimt septim tuhkstoschu) puhru labbibas. Ja nu gribbam isrehkineht, zif no schi leela sehjuma auglu atdabbu, tad papreefsch ja faderr, kâ mums buhs rehlineht. Tee gaddi naw weenadi un ta femme arri nè. Tapehz wiffzaur waija-

dsehs spreesf. Man schkeet kad gan warrefim feschu graudus eefsch seemas, un septim graudus eefsch waffaras lauku nospreesf? Gohdigs lassitais, galwu krattidams fakka, kad essoft pa augsti spreesf, wiffuwairak pee waffarejeem. Lai tad weeas grauds no-eet no waffaras laukeem un lai paleef wiffzaur us fescheem, pee linnu un kannepu sehklas lai paleef us trim graudeem, bet pee kweefcheem un rudseem es ne ko ne warru atlaist, man leela faimè japeehdina, un labba atlikkuma arri waijaga pehz fahls un dselses un zittahm isdohschanahm. Ja nu tâ feschureises to Kursemmes sehjumu fassaita, tad par wiffu Kursemmi pee kungeem kâ pee laudim no winna leela sehjuma ifgaddâ iskull:

	Puhrus
Kweefchu	126,000
Mudsu	1,674,000
Meefchu	1,272,000
Musu	1,188,000
Sirnu	96,000
Lehzu	6,000
Linnu = fehklas	39,000
Kannepu = fehklas	9,000
Grikku	24,000

Pa wiffam 4,434,000

(lassi: tschetruksimt tschetruksimt trihsksimt tschetruksimt) puhru; bet par scho beidsamu rehkinumu mehs ne warram galwoht, kâ ittin riftigs buhtu, tapehz kad pehz graudu nospreefschanas rehlinehts. Musu sehruksimmes lauki wiffzaur weenu gaddu eefsch ohtru gan drihs pufspeektu millionu puhru labbibas ifgaddâ atnessa. Lai nu isrehkinejam, zif pascheem eedschwotajeem pehz pahrtifschanas ifgaddâ irr waijaga. Wiffupapreefsch fehklas teefa ja atnem: ta isnessa, kâ mehs jau sinnam 747,000 puhru. Zif nu maifes teefa isnessis?

Es dohmaju lai 6 puhru labbibas if us dwehseli par gaddu rehlinejam; leelu ka masu, wih-rischku ka seerwischku, wisszaur weenadi. Tas nu sinnams pa dauds; jo siki behrnini un lohli wezzi zilweki tik dauds ne apehdih, bet preefsch lohpineem arri labbibas wajjaga, un zil grandu newajjaga pee zuchtu barroschanas. Tapehz lai paleef us 6 puhreem us ifkatru zilweku. Tad nu to Kursemmes eedsihwotaju skaitlu wajjadsehs 6 reises faskaitiht, un tas iswelk gan drihs 2,309,000 (lassi: divi millionu trihsint dewintuhstoschu) puhru. Wissu scho leelu mantu wehders ifgadda prassa, jo ko lohpi un zuchkas no schihs labbibas apehd, tas tatschu arri peederr pee zilweka wehdera teefas. Bet wehders wehl naw ar meeru, ir labba dsehrena prassa, un brandwihna dedsinaschana, tapatt ka allus bruhweschanana aishnem ifgadda pasaules labbibas Kursemmé. Mehs par scho lectu mihleem lassitajeem itt ne ko ne warretum teift, ja mums ne buhtu wehlehts bijis, eefsch teefas-grahmatahm skattitees un no tahm mahzitees, kas mums wajjaga bija. Te mehs brihnodamees effam redsejuschi, kad gan drihs us wissahm Kursemmes muischahm brandwihna dedsina, un kad pee tam ifgadda wajjaga pahri par 217,000 (lassi: diwisint septimpatsmit tuhstoschu) puhru, daschadas labbibas. No schihs labbibas isdabbu 2,200,000 (lassi: divi millionu un diwisint tuhstoschu) stohpu brandwihna, bet kad no schi leela pulka brandwihna kahdu millionu us Rihgu un us Leischu semmi aishwedd un tur pahrdohd, tad atleekahs weens millions un diwisint tuhstoschu stohpu brandwihna, ko pateesi Kursemmé ifgadda isdserr, un tas irr par dauds; jo jebfchu teefa irr, ka eefsch muhsu aukstu un miglainu semmi lautineem pee wianu grubteem darbeem, brihscham glahse brandwihna labprahht wehlejama un arri weffela irr, tatschu pahriba negebiga un kamehr tadehl Latweefchi tik dauds stiupra dsehrena bruhke ka taggad, tamehr arri, jebfchu brihwi tappusch, ne taps us preefschu. Bet ko tad parwelti rahsimees! Dsehraji muhsu Alwischu lappu ne lassih, jo par to naudu ko maksa, labbafi brandwihna pehrk frohgá, tad tatschu sinn kas winneem wehdera, un gohdigs

lassitais, sachtigs zilweks buhdams, nepeln rahjenes. No winna leela labbibas skaitla, ko ifgadda eefsch brandwihnu fadedsina, paschai Kursemmi gan drihs 116,000 (lassi: fimpfeschapatsmit tuhstoschu) puhru eefsch brandwihna wajjaga irr. Pehz allu bruhweschanas ifgaddu gan drihs 85,000 (lassi: astondesmit peezu tuhstoschu) puhru meeschu irr wajjaga, — un tas newaid daudsjums — jo, pehz muhsu prahhtu warretu kahdu peezdesmit tuhstoschu puhru labbibas brandwihnam atnemt un allum peelift.

Lai nu sinnadami zil labbibas Kursemmé pehz eedsihwotaju pahritschanas, weenlihds ar dsehraju pahribu ifgadda wajjaga irr, to taggad faskaitam, tad redsefim zil wisszaur iswelk, un tad buhs lehti prohtams, zil labbas pehz isdohschanas atleekahs.

Labbibas ifgadda Kursemmé irr wajjaga:

	Puhrus
Pehz sehklas	747,000
Maises teefa un pehz lohpu barroschanas	2,309,000
Pehz brandwihna	116,000
Pehz allus	85,000

Wiss kohpa 3,257,000

(lassi: trihs millionu diwisint peezdesmit septin tuhstoschu) puhru labbibas.

	Puhrus
No Kursemmes laukeem if- gadda dabhu	4,434,000
Teem eedsihwotajeem ifgadda wajjaga	3,257,000

Tad nu pehz isdohschanas atleekahs 1,177,000

(lassi: weens millions un weensfims septindefmit septin tuhstoschu) puhru labbibas. Bag-gatós un swehtigós gaddós atliksees ir wairak. Bet arri no schi leela atlikfuma diwisint tuhstoscheem zilwekeem, kas sweschas semmes mahjo, muhsu Kursemme maiss dohd. Tapehz nu muhsu tehru-semme, ne ween sawus paschus, bet ir sweschu semju behrnus usurredama, ar taisnibu Deewa- un maises-semmite sawzama. Knappi un passikti gaddi arri mums sinnams brihscham useet, bet baddu gads, ta ka wehl preefsch 5 gaddeem Wahsemme un zittas sem-

mēs tur apfahrt bija, pee zilweku peeminneschanas mums naw bijis. Tas irr Deewa schehlafiba, kas muhsu semni ne ar selta un sudraba falneem, bet ar baggatu maisi swehtijis. Winnam peederr slawa un gohds, — bet gohds arri peederr tai arraju lauschu fahrtai, kas semni kohpjoht laufus augligus un isdewigus pataifa. — Zkattris prahtigs zilweks to labbi atsiht pascha firdi, ja arri allaschin ne fakka un par to nerumma, un ja nu arri kahds mulkitis pilfatos, fawa nesunnaschanā snuffi usmesdams, arraju lauschu gohdinajamu fahrtu apsmahde, lai darra muhsu labbad, mehš tatschu sinnam ka winnam pascham buhtu janihst, tiffai ne baddā nomirt, ja arraju lauschu ne buhtu. —

Gohdigam lassitajam no wisseem teem rehfinumeem tee skaitli gan ne paliks galwinā, bet tatschu warr buht nu mahzēhs leelus skaitlus labbaki lassihst, un ja warr buht wehl mahzijas semneeku kauschu fahrtu, pee kurras patš peederr, leelakā gohdā turreht un wairaf peemihleht, ne kà preefsch laika darrija, tad schi isteikschana no Kursemmes sehjuma patte par sehklas graudinu buhs tappufi, kas meera un gohda auglus atnessihš. Pateesi draugi taisniba irr, ko weens fenni deenahm mirris deewabihjigs kungs Wahzsemnē mahzija:

To baudi ko Deewš tewim dewis,
Ne kahrodams, kas tewim naw. —
Zkattrai fahrtai sawas behdas,
Zkattrai fahrtai arr saws gohds.

(Turplikam wairaf.)

No labbibas un falmu swarru.

Kad rudsi labbi auguschi, tad fur divi pohdi rudsu graudu irr, tur mehds buht peezi pohdi rudsu falmu, puhrs labbu rudsu no 120 mahzineem jeb 6 pohdeem dohd 15 pohdu rudsu falmu. Ja no peedraba nemmi 10 puhru tahdu swarrigu rudsu, tad falmu preefsch kulschangs pufs ohtru simts pohdu jeb pufs astotu birkawu. Kweeschi dohd eeksch swarru ohtruteek tif dauds falmus, prohti fur pohds kweeschu graudu, tur waijag buht divi pohdu kweeschu falmi. Meeschu un ausas dohd pehz swarru weenadi eeksch falmeem, prohti trihs

pohdi graudu dohd peezus pohdus falmu. Gohdigs lassitais bes muhsu teikschanas ar sawu gudru galwu atsihs un isrehkinahs, ka rudsi us puffi wairaf falmus dohd, ne kà waffareji.

Weens jauns Latweeschu wallobas mihlotais mums scho dseesminu, lai Wwisēs eeleekam, atsihtijis.

Slinkums ir pee pukkeh m negohdā.

Slinkums skaidigā prahtā kad mudriba froh-
niti neffa,
Puffes luhds par wainaku few — bet puffi-
tes leedsahs.

Nabbags eet tadehl pee dadscha — woi tad tas
ne laus? —

Det ir schis par kaunu turredams slinkumu
puschkoht,
Salka: „Laid manni meerā, ko pee mannim tu
bahsees?“

„Mannu sehkliti putnini mekle, pawehni glah-
jahs,

„Tā tai pasaulei labbumu daru zif ween es
spehju.

„Kaunees flinki, eij noht — kahds labbums no
tewim tad irr?“ —

Prahtigas mahzibas.

Dauds laudis knauscheem irr lihdsigi
Aplam tee skrej, fur reds ugguni.

Wista, kas lapsu jau redseja.
Zr muht, kad ahdu tai parahda.

Teefas fluddinaschanā.

No Wezzauzes pagasta = teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas praftschanas pee Behne-
nes fainmeeka Wezz-Mittel Otto, kas ne ilgi ar nahwi nogahjis, ar scho teefas fluddinascha-
nu un sasaukchanu tohp aizinati, lai wifswehlafi lihds 15tu Oktobar mehnescha deenu pee schis pagasta = teefas teizahs. Wezzauzes pa-
gasta = teefa, tanni 15tā August 1822.

J. Schabre, pagasta = wezzakais.

J. G. Mellin, pagasta = teefas skrihweris.

Zittas fluddinafchanas.

Kad es jau preefch kahdu laiku Jelgawâ tanni zittahrtigâ Grabowsky taggad Ruff funga nammâ pee Ehlandes wahrteem jaunu kohpmannu buhschannu esmu eezehlis, kur ar wiffahm semines prezzehm, kâ ar linneem, kennepehm, linnfehflu, labbibu x. tohp andelehts un schahs prezzes allasch tohp prettin nemtas, tã ka arridsan wiffadas sortes fahls un silku par ne dahrgu naudu tohp pahrdohsas, tad es wiffaem us semmi dschwodameem gohdigeem arrajeem scho peenahfkanu sinnu dohnu, kâ es itt ruhpiגי par to gahdaschu, kâ ifkatrs pirzeis un pahrdeweis taifni un bes wiltus taps apdeenehts, tã ka jo ilgaki manni pasihš, jo drohschaki us manni ustizibu palausees. (3)

Andreas Stoever,
kohpmans no ohtras gildes.

Daschas ittin geldigas leetas, prohti drehbes, masgajamas drahnes, frehflas, galbi, naimnarikli un gultu drahnes, kas tam Walgahles.

muischâ nomirruscham Niez fungam peederreja, taps tanni 15tâ Oktober 1822, pehz pabeigtas Deewakalposchannas, Sahbelê pee kohpmanna Blau funga, eefsch uhtrupur pahrdohsas, bet kas fohlihts, tas tulihst arri eefsch naudas jamaksa. Walgahles Krohna muischâ, pee Sahbeles, tanni 6tâ September 1822. (2)
Bauder, Registrators.

Tanni nakti no 17tas us 18tu August mehnescha deemu, tam Kandawas Basnizfunga muischas fainneekam Wezzfehst divi sirgi no gannibahm nosagti tappusch. Tas weens irr pellehts ar mellu strihpi par mugguru, 4 gaddu wezs; tas ohtris patumschi behrs, 5 gaddu wezs, bes wiffahm zittahm nosihmeschanahm, kâ ween ar bishkhiht palihfahm pakkafahjahm. Kas no scheem sirgeem Kandawas Basnizfunga muischâ jeb tam peeminnetam fainneekam drohschu sinnu warr doht, jeb tohs atfkappeht, dabbuhs ar mihlu prahtu 8 fudr. Rubbulus patezibas naudu. (2)

Naudas, Labbibas un Prezzu tirgus us plazzi. Rihgê tanni 23schâ September 1822.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 Rubbuli 72½ Kap. Papihru naudas geldeja	1	—	1 Pohds kennepu tappe maksahst ar	1	—
5 — Papihru naudas	1	34	1 — linnu labbakas surtes — —	2	50
1 jauns Dahlberis	1	36	1 — — sliktakas surtes — —	2	—
1 Puhrs rudsu tappe maksahst ar	1	10	1 — tabaka	1	—
1 — kweeschu	1	70	1 — dsfelses	—	80
1 — meeschu	—	85	1 — sweesta	2	40
1 — meeschu = putrainu	1	50	1 muzza silku, preeschu muzza — —	6	10
1 — ansu	—	65	1 — — wihfschuu muzza — —	6	30
1 — kweeschu = miltu	2	35	1 — farkanas fahls	6	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu	1	75	1 — rupjas leddainas fahls — —	4	75
1 — rupju rudsu = miltu	1	25	1 — rupjas baltas fahls — —	4	—
1 — sirnu	1	65	1 — smalkas fahls	4	—
1 — linnu = fehklas	3	75	50 Graschi irr Barra jeb Papihres Rubbulus un Barra nauda stahw ar papihres naudu weenâ maksâ.		
1 — kennepu = fehklas	1	60			
1 — kimmennu	3	—			

Den Druck genehmiget, von der Einführungskommission dazu beauftragt, der
Staatsrath Mecke.